MERIDIAN CRITIC Nr.1 (Volume 26) 2016

Stereotipii de gen din perspectiva frazeologiei româneşti

Monica-Geanina BILAUCA
Universitatea „Ştefan cel Mare", Suceava

Abstract: This paper investigates how the popular gender-related mentality (in all its representations) is reflected in language facts known as linguistic cliches. We made a selection of language material varying in complexity from collocations to proverbs and, for the most part, the application is made on examples taken from Iuliu Zanne's *Proberbele românilor*, but includes alsophrases recorded in other famous lexicographic works.
Keywords: *stereotypies, phrases, gender, mentality, imagery.*

0. Conceptul de *stereotip* a intrat în atenţia mai multor categorii de cercetători, definiţia general acceptată de majoritate fiind, după Vincent Yzerbyt şi Georges Schadron, aceea de „ansamblu de convingeri împărtăşite vizavi de caracteristicile personale, de trăsăturile de personalitate, dar şi de comportament, specifice unui grup de persoane" [Bourhis, 1997:98]. În ceea ce priveşte cercetările centrate pe diferenţele dintre bărbat şi femeie, pe aşteptările legate de comportamentele acestora, specialiştii apreciază că studiile s-au înmulţit începând cu finele anilor 1980, când accentul a fost pus pe abordările medicale, psihologice, antropologice şi sociologice [Tudose, 2005:8], mai puţin însă pe studiul şi pe implicaţiile limbajului [Bourhis, 1997:179].

De aceea, ne propunem, în cele ce urmează, să analizăm modul în care se reflectă mentalul popular referitor la gen (în toate reprezentările lui), în fapte de limbă cunoscute sub denumirea de clişee lingvistice. Sursa de material este constituită din construcţii stabile, variabile ca structură, de la sintagme, până la proverbe, întregistrate mai ales de Iuliu Zanne, în *Proverbele românilor*, dar şi din alte frazeologisme notate în lucrări lexicografice de prestigiu.

1. O observaţie liminară asupra materialului investigat conduce la ideea că faptele de limbă referitoare la gen sunt marcate din punct de vedere frazeologic de inegalitate, începând cu inventarul, genul feminin fiind, ca număr, mult mai bine reprezentat. Justificate, după Gabriel Gheorghe, „de nevoia de comunicare şi de capacitatea de observare şi ridicare în plan conceptual a obiectelor şi împrejurărilor contemplate" [Gheorghe, 1986:13], cele mai multe frazeologisme reflectă constatări care au la bază, după cum vom vedea, imagini din realitatea rurală înconjurătoare. Formulările au ca indici de recunoaştere, la nivel formal, pentru genul feminin,

BDD-A26571 © 2016 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 00:55:06 UTC)

termenii *fată, femeie, muiere, babă*, pentru genul masculin *băiat şi bărbat*, iar din punctul de vedere al semnificaţiei, acestea se comportă ca grupuri stabile de cuvinte marcate, în măsură diferită, de figurativitate şi expresivitate.

1.1. Mentalul popular privitor la *bărbat* şi *femeie* este, potrivit unor specialişti citaţi de Elena Stănciulescu, „tributar unor reprezentări stereotipe, conform cărora masculinităţii îi erau asociate: asertivitatea, competitivitatea, agresivitatea, obiectivitatea, raţionalitatea, iar feminităţii: emotivitatea, compasiunea, obedienţa, pasivitatea, sensibilitatea în relaţiile sociale" [Stănciulescu, 2009:211]. În urma investigării gen-rolurilor în spaţiul românesc, E. Stănciulescu aprecia, în 1988, că „în secolul al XIX-lea nu exista un model cultural al familiei tradiţionale din perspectiva relaţiilor de autoritate şi putere […] femeile erau personalităţi instrumentale puternice (caracterizate prin energie, ordine, perseverenţă, hotărâre, eficienţă, înţelepciune etc.), iar bărbaţii nu excludeau elementele emoţionale, chiar dacă, pe măsură ce se urca pe scara nivelului de instruire, vizibilitatea afecţiunii paterne părea a se diminua" [Tudose, 2005:125].

1.1.1. Fără a urmări identificarea unor variabile cu rol diferenţiator, reprezentările stereotipe asupra femeii în devenire au mai mult o funcţie explicativă şi reflectă, spre exemplu, mentalitatea conform căreia părinţii trebuie să facă alegerea viitorului ginere, cu respectarea unor reguli legate de comportamentul social impus cu privire la zestre, de exemplu: *fetele mari numai după urşi nu merg* „fetele se mărită nu după bunul lor plac, ci după cum vor părinţii" (Zanne, II, p. 122), *cine are fete multe, însoară mulţi măgari* „adică le dă după oricine se întâmplă, fie cât de proşti" (Zanne, II, p. 124), *fete multe, sărăcie la casă* „deoarece le trebuie zestre" (Zanne, II, p. 129). În acelaşi timp însă, criteriile care vizează alegerea partenerului nu depăşeau limita unei convenţii care trebuia în mod obligatoriu îndeplinită, pentru a nu deveni, în societatea tradiţională, etalon negativ de comparaţie pentru ceilalţi: *Cine are fete multe, adună nebunii de pe drumuri* „adică le dă după oricine se întâmplă, fie cât de proşti" (Zanne, II, p. 124), *A fi ca fata nemăritată* „a fi fără niciun rost în lume" (Zanne, II, p. 133).

1.1.2. Alte semnificaţii fac referire la nivelului de inteligenţă şi cunosc o varietate de exprimări, ceea ce demonstrează că în cultura românească această trăsătură nu era valorizată: *Fată mare, minte n-are* „fetele nu au minte, căci oricine le poate înşela" (Zanne, II, p. 123); *Fată mare, grijă mare* „căci au minte uşoară şi oricine le poate amăgi" (Zanne, II, p. 126), *Fata mare, ispravă n-are* „adică nu-i de nicio treabă" (Zanne, II, p. 126), *A fi fată la cap* „a-şi fi pierdut fecioria" (Zanne, II, p. 132). Inferioritatea cognitivă este într-o măsură estompată de recunoaşterea unor trăsături, precum *timiditatea* şi *sensiblitatea*: *Ca o fată se arată* „ruşinoasă, cu gusturi modeste" (Zanne, II, p. 132), *Muierea ca viţa, cum o muști, lăcrimează* „când femeile plâng pentru nimicuri" (Zanne, II, p. 298), *Muierea ca castravetele, până e verde se mănâncă* „adică, când este tânără". Cele mai multe calităţi ale genului frumos însă reflectă condiţia femeii în familia tradiţională, care presupunea îndeplinirea unor sarcini în interiorul gospodăriei, fapt surprins în următoarele frazeologisme: *hărnicia*: *Femeia harnică ţine casa cu fusul;* „odinioară femeile erau mult mai organizate în treburile casei" (Zanne, II, p. 533), *la omul care este harnic / Întotdeauna este praznic şi omul harnic, muncitor, / De pâine nu duce dor* (Zanne, II, p. 532), *Femeia gospodină e coroana casei* (Zanne, II, p. 532), *La gospodina bună, / Mulţi vecini s-adună*, „face referire la femeile care îngrijesc bine de casa lor", *O femeie vrednică e coroana casei (bărbatului)* „arată

BDD-A26571 © 2016 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 00:55:06 UTC)

calitatea pe care o are femeia". Alte trăsături ilustrate frazeologic sunt: *frumuseţea – şi fapta bună, ca femeia frumoasă* „fapta bună este pentru om cunună" (Zanne, II, p. 504), *Muierea curată,/De miros te-mbată* „curăţenia este darul de căpetenie al femeii" (Zanne, II, p. 296), *Muierea frumoasă/Mai drăgăstoasă* (Zanne, II, p. 294), *A fi muiere cu cârpă-n cap* „frumoasă" (Zanne, II, p. 301), *A fi (muiere sau nevastă) cu cârpa în cap*; *bunătate*: *Muierea bună, ca pâinea caldă* „plăcută" (Zanne, II, p. 299), *isteţimea*: *Femeia vede chiar unde bărbatul abia zăreşte* „arată agerimea minţii de femeie".

1.1.3. De o atenţie specială din partea unor lingvişti de notorietate, precum Eugeniu Coşeriu şi Stelian Dumistrăcel [Dumistrăcel, 2001:253], s-a bucurat enunţul *Muierea ca muierea*, cu „«acomodările» lexicale": *Femeia, ca femeia*; *Femeia, tot femeie*, cu varianta *Femeia e tot femeie şi în ziua de Paşti*, interpretate de Stelian Dumistrăcel ca având „capacitatea de a stabili, implicit, caracteristica unei «specii»". Acestora li s-ar putea adăuga şi enunţul ilustrativ pentru importanţa ereditătii, consemnat de Zanne în monumentala sa lucrare: *fata ca mama* „cum a fost mama aşa este şi fata" (Zanne, II, p. 131), care completează, după cum vom vedea în continuare, seria de expresii ce definesc sau caracterizează depreciativ feminitatea.

Cea mai sancţionată şi cel mai bine reprezentată frazeologic este competenţa elocuţională, indiferent de lexemul de bază selectat (*femeie* sau *muiere*) în construirea enunţului: *Când trei femei se întâlnesc, mai mult decât o sută de gâşte gârâiesc* „se spune despre femeile care se întâlnesc, vorbesc odată, se ascultă una pe alta, întocmai ca şi gâştele rătăcite când se găsesc iarăşi grămadă"; *Când muierea e mută şi bărbatul e surd, e viaţa cea mai bună între amândoi* „arată limbuţia femeii" (Zanne, II, p. 289); *Femeia e câine, latră, dar un muşcă* „femeia ameninţă, însă fără nicio ispravă"; *Două muieri şi o gâscă fac târgul cucului* „arată gălăgia şi zgomotul pe care îl fac femeile când vorbesc"; *Limba muierii, cuţit cu două ascuţişuri, Muierile tot vorbesc/Iar bărbaţii săvârşesc* „faptele sunt bărbaţii, iar vorbele sunt femeile" (Zanne, II, p. 297). O posibilă întrevedere a unui tipar general uman poate fi urmărită prin multiplele utilizări omoloage, uneori remodelate, ale enunţului în limbile romanice:

> Rom.: *Femeile când se adună, parcă-s gâştile la pârâu.*
> Latină: *Tres mulieres faciunt nundinas.*
> Fr.: *Deux femmes font un plaid, trois un grand caquet, quatre un plein marché.*
> It.: *Tre donne fanno un mercato, e quattro fanno una fiera. Due doone e un´oca fanno un mercato. Tre donne e un papero fanno un mercato.*
> Port.: *Três mulheres e um pato, faze muma feira.*
> Sp.: *Tres mujeres z un ganso hacen un mercado.*

De altfel, contextele ilustrative de mai sus nu fac decât să confirme rezultatele unor studii experimentale, potrivit cărora diferenţele de gen pot fi explicate anatomic, prin „dominanţa emisferelor cerebrale: la bărbaţi, emisfera dreaptă este dominantă, ceea ce explică dezvoltarea funcţiilor de logică simbolică, percepţiei spaţiale, imaginaţiei, în timp ce la femei, dominanţa emisferei stângi, ca centru al memoriei şi al limbajului, duce la disponibilitatea accentuată pentru aceste funcţii" [Bahnaru, 2014:39].

1.1.4. La fel de bine explicitate şi motivate frazeologic sunt alte întrebuinţări ale termenilor în discuţie, care ilustrează mai multe direcţii de semnificare, marcate

BDD-A26571 © 2016 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 00:55:06 UTC)

negativ: *răutatea şi viclenia*: *Ce e mai rău decât o femeie? Două*. „arată răutatea femeilor"; *Femeia a scos pe om din rai* „arată răul pe care dânsa l-a făcut bărbatului"; *Se poate păzi un sac de purici, o turmă de iepuri, dar nu o femeie* „este peste putinţă să păzeşti o femeie"; *Femeia şi câinele să nu le crezi* „deoarece femeia înşeală pe bărbat şi câinele te muşcă pe furiş, chiar când te cunoaşte bine", *Iuşcă de femeie* (rar.) „femeie (temperamentală sau) plină de şiretenie"; *De nebun şi de muierea rea fiece înţelept fuge* „cu niciunul dintre ei un poţi trăi" (Zanne, II, p. 290), *Muierea rea, război la casa ta* (Zanne, II, p. 294); *Nicio muiere fără fiere* „toate sunt pline de răutate" (Zanne, II, p. 297), *Precum la haine molia, aşa şi la bărbat muierea rea* (Zanne, II, p. 299); *Două muieri într-un loc/Nu trăiesc, se ceartă de foc* „se caracterizează răutatea femeilor" (Zanne, II, p. 292); *Muierea multe face şi bărbatul vede şi tace* „muierea este rea şi bărbatul îngăduitor". În acelaşi registru depreciativ sunt evidenţiate alte trăsături, precum: *lenea*: *Femeia care nu vrea să frământe, toată ziua cerne* „se spune despre cei care pierd vremea; se mai spune despre cei leneşi, pe care nu-i trage inima la o treabă; *mânia*: *Cu muierea să umbli ca cu o bubă coaptă, că îndată se sparge* „adică binişor, că îndată se mânie" (Zanne, II, p. 292).

Consimilitudinea de la nivelul semnificaţiei poate fi urmărită pe linie sinonimică, unde se observă că sunt utilizate, cu aceeaşi valoare semantică, frazeologisme construite mai ales cu termenul *muiere*, care completează seria atributelor depreciative: *slăbiciunea*: *Muierea poale lungi, minte scurtă* „arată slăbiciunea minţii la femeie" (Zanne, II, p. 280); *Muierea, minte uşoară* „arată slăbiciunea minţii la femeie" (*Ibidem*); *Muierea de la cap răceşte* „arată slăbiciunea muierii la minte" (Zanne, II, p. 283), *Muierea ca un vas slab, de nimic se necăjeşte şi cu nimic se îmblânzeşte* „arată firea cea slabă şi schimbătoare a femeii" (Zanne, II, p. 283), *Sfatul muierii muierilor foloseşte* „muierile nu pot da sfaturi bune, căci au minte scurtă" (Zanne, II, p. 285); *lăcomia*: *Muierea poftеşte şi la urdă de curcă, şi la lapte de cuc* „arată firea nesăţioasă a muierilor, care poftesc până şi lucruri care nu sunt de pe humea aceasta" (Zanne, II, p. 282), *Muierea înghite o mare întreagă* „arată nesaţul", *Ce se naşte în cap de muiere, într-însa neistovit nu piere* „arată stăruinţa cu care femeia îşi urmăreşte hotărârile", *aviditatea*: *Ochii muierii sunt la pungă* „femeia preţuieşte pe om după averea pe care o are"; *inconsecvenţa*: *Muierea te iubeşte/Până ce altul găseşte* „arată firea ei schimbătoare" (Zanne, II, p. 297).

Mai mult, manifestarea alterităţii negative antrenează în discurs forme de superlativ absolut realizate stilistic, de tipul *drac de femeie*, până la enunţuri mai ample care au la bază imagini în care termenul asociat aparţine de registrul maleficului. De altfel, analizând mentalităţile colective şi imaginarul social, Simona Nicoară atrăgea atenţia, citând un studiu al lui Lucian Boia, că „imaginea femeii cunoaşte o interesantă evoluţie în mentalul colectiv: de la «diabolizarea» ei în epoca medievală – când era considerată unul dintre agenţii lui Satan – până la «domesticirea», apoi emanciparea ei – desigur în anumite medii sociale şi culturale – în secolul al XX-lea" [Nicoară, 1996:199]. Prin analogie, alte semnificaţii curente sunt explicabile prin credinţe sau superstiţii: *Muierea cu nouă suflete, ca pisicile* „scapă din multe primejdii mai ales când aduc prunci pe lume" (Zanne, II, p. 293).

Semnalăm, de asemenea, şi prezenţa unor constructe care actualizează imagini în care sunt evidenţiate defecte sau trăsături fizice, surprinse în formule expresive, marcate de simetrie sau de ritm: *Trei lucruri nu lasă în pace pe om: vinul, femeia şi banul* „vinul te împinge la rele", cu varianta: *Trei lucruri te izgonesc din casa ta: picadura (ploaia),*

BDD-A26571 © 2016 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 00:55:06 UTC)

fumul şi muierea „cu niciunul dintre ei un poţi trăi"; *Baba călătoare/N-are sărbătoare* „omul călător trebuie să se mulţumească cu ce primeşte" (Zanne, II, p. 3), *Babă/ Carabă sau Babă/Catarabă* „se spune despre o femeie gârbovită de bătrâneţe" (Zanne, II, p. 6).

1.1.5. Fapte de mentalitate reprezentative sunt ilustrate şi prin structuri care sunt întemeiate pe suport biblic (I Corinteni, 14, 34; I Timotei 2, 11-12): *Femeia trebuie să se teamă de bărbat* „că i se suie în cap"; *Muierea cât de bună să n-o slăbeşti din frâu* „că este slabă şi trebuie stăpânită" (Zanne, II, p. 293).

În replică, „tratamentul" corectiv aplicat se încadrează în mentalitatea specific rurală, marcată de alteritate negativă, referitoare la femeie: *Femeia nebătută e ca moara neferecată***,** cu varianta *Femeia nebătută e ca calul neţeselat,* „după cum moara trebuie ferecată pentru a scoate mălaiul bun, aşa şi femeia trebuie bătută pentru a putea face treabă cu ea" (Zanne, II, p. 278).

1.1.6. Câteva frazeologisme, puţine la număr, înregistrează transformările sociale, schimbările etnoculturale, şi, implicit, procesul de „emancipare" a femeii, fapt care va avea drept consecinţe „distribuirea rolurilor în cadrul familiei şi în modul de viaţă al familiei" [Mihăilescu, 1999:78]: *A fi om (sau femeie) de lume* „a-i plăcea societatea şi petrecerile"; *Dacă muierile n-ar fi găsit mijloace, târziu bărbaţii ar fi învăţat să joace* „arată priceperea femeii şi rolul ei civilizator în lume", *Pe muieri le cunoşti din rochii/Şi pe hoţi după ochi* „după portul ei se cunoaşte dacă femeia este cinstită sau nu" (Zanne, II, p. 291).

1.1.7. Frazeologismele construite în jurul termenului *babă* nu mai au un caracter descriptiv, nu mai reprezintă „o formă de enunţare a unei încărcături exclusiv sau dominant sapienţiale" [Gheorghe, 1986:14], ci impresionează prin caracterul expresiv, observaţie valabilă, după Gabriel Gheorghe, pentru toate limbile: *Taie-babă* „se spune la adresa oamnenilor lăudăroşi" (Zanne, II, p. 5), *A fi ca o babă turcească* „se spune despre omul spân şi cu zbârcituri pe obraz" (*Ibidem*), *A da pârciul babei* „a da peste cap tumbă, cu voie sau fără voie" (Zanne, II, p. 6), *A se trunca în… ca babele în căţei şi motani* „a îndrăgi ceva deodată şi peste măsură" (Zanne, II, p. 4).

Există totuşi şi frazeologisme, puţine la număr, care exprimă trăsături de personalitate: *Cât e baba de bătrână/Tot doreşte ziua (voia) bună* „omul, cât de bătrân să fie, tot nu vrea să moară" (Zanne, II, p. 2), *Baba bătrână nu se sperie de drugă (druga) groasă* „omul bătrân, fiind mai încercat în nevoi, nu se sperie de fiecare lucru. Se spune despre cel care a păţit şi ştie multe"; *A căşunat ca baba (mătuşa) la mormânt* „se spune omului care, fiind chemat undeva, nu mai vrea să plece, precum şi celui care nu termină repede un lucru" (Zanne, II, p. 5).

Marcate negativ sunt şi frazeologismele care reflectă fie comportamente asociale: *Baba e talpa iadului* „babele sunt meştere la rele (Zanne, II, p. 3), fie atrag atenţia asupra identificării noţiunii cu o valoare, în cazul de faţă derizorie ori sancţionată prin dispreţ: *Ştie cât baba mea* „puţin" (Zanne, II, p. 5), *A fi o babă* „se spune, în bătaie de joc, oamenilor lipsiţi de personalitate" (*Ibidem*).

1.1.8. Interesante din perspectiva motivaţiei sunt expresiile: *Muierea cât de puternică, bărbat pe jumătate* „arată cu cât întrece bărbatul pe femeie" (Zanne, II, p. 280), *Muierea e jumătate cruce, românul e cruce întreagă, cruce de voinic* „arată cu cât întrece bărbatul pe femeie" (*Ibidem*). Discutând despre încadrarea nepotrivită de către Dicţionarul Academiei a semnificaţiei sintagmei *cruce de voinic* „(bărbat) în toată puterea, fără frică,

BDD-A26571 © 2016 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 00:55:06 UTC)

viteaz", după sensul creştin al termenului din structură, St. Dumistrăcel aprecia, citându-l pe Baronzi, că „formula trebuie încadrată la sensul general [...] deoarece derivă direct dintr-un sistem de a plăti birul: «cel ce era capabil să plătească singur acel bir întreg se numea *cruce* întreagă de voinic»" [Dumistrăcel, 2001:116-117]. Alt context popular citat de Zanne ilustrează preluarea modelului pentru formularea altor constatări, substituirile operate nefiind străine de semnificaţia actualizată şi de potenţele expresive ale limbii: *Bărbatul ca un foc, iar muierea foc întreg* „adică muierea e mai aprinsă decât bărbatul".

1.1.9. Prin opoziţie, definirea şi caracterizarea bărbatului în vorbirea populară nu reflectă un tablou foarte complex de semnificaţii. În afara unor indici de recunoaştere a genului: *Bărbatul după vână şi femeia după dinţi* „arată darurile ce se cer de la un bărbat şi de la o femeie" (Zanne, II, p. 14-15), *Bărbatul să fie puţintel mai frumos decât dracul* „bărbatului i se cer mai multe alte daruri decât frumuseţea, putând fi mai urât, pe când femeia trebuie să fie, înainte de toate, frumoasă", doar câteva structuri semnalează, fără apel la resurse expresive, direcţiile, aproape tehnice, de semnificare, iar acestea se referă la rolurile bărbatului în familie şi societate: *A fi bărbat* „om cu vlagă" (*Ibidem*), *Bărbatul este cheia (stâlpul) casei* „arată însemnătatea bărbatului" (*Ibidem*), *Unde bărbatul lipseşte, ca gândul când lipseşte, pază nu se găseşte* „arată rolul bărbatului în familie" (*Ibidem*).

2. În concluzie, evaluarea mentalităţii din societatea rurală tradiţională românească conduce la evidenţierea unei dinamici a caracteristicilor imprimate în mentalul colectiv, în directă legătură cu ierarhia valorică specifică societăţii rurale (românești). Dacă specialiştii în psihologie atrăgeau atenţia, prin 1960, că diferenţele dintre sexe pot fi identificate în lipsa unor probe [Moscovici, 1998:231][1], reflecţiile asupra limbii evidenţiază faptul că, deşi ritmul schimbărilor în imaginarul colectiv este foarte lent, în societatea tradiţională românească dislocările de mentalitate dintre feminitate şi masculinitate, în diversele forme de reprezentare, au fost foarte mari de la un secol la altul.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

Bourhis, Richard Y., Leyens, Jacques-Philippe (coordonatori), 1997. *Stereotipuri, discriminare şi relaţii intergrupuri,* Editura Polirom.

Dumistrăcel, Stelian, 2001. *Până-n pânzele albe. Expresii românești. Biografii-motivații*, ediţia a II-a, revăzută şi adăugită, Editura Institutul European.

Gheorghe, Gabriel, 1986. *Proverbele românești și proverbele lumii romanice*, Editura Albatros, București.

Mihăilescu, Ioan, 1999. *Familia în societăţile europene*, Editura Universităţii din Bucureşti.

[1] Serge Moscovici menţionează următoarele trăsături: 1. fetele sunt mai sociabile decât băieţii; 2. Sunt mai influenţabile; 3. Au un respect de sine mai puţin accentuat; 4. Învaţă mai mult pe de rost şi se dovedesc mai pricepute la simplele exerciţii repetitive, în timp ce băieţii dovedesc un nivel mai ridicat de dezvoltare cognitivă; 5. Băieţii au spirit mai analitic; 6. Fetele sunt influenţate mai mult de ereditate, iar băieţii de mediu; 7. Fetele sunt mai motivate de reuşită; 8. Fetele sunt „auditive", în timp de băieţii sunt „vizuali".

BDD-A26571 © 2016 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 00:55:06 UTC)

Moscovici, Serge, 1998. *Diferențele dintre sexe*, în *Psihologia socială a relațiilor cu celalalt*, Editura Polirom, Iaşi.
Nicoară, Simona; Nicoară, Toader, 1996. *Mentalități colective și imaginar social. Istoria și paradigmele cunoașterii,* Editura Presa Universitară Clujeană.
Stănculescu, Elena, 2009. *Stereotipurile de gen din perspectiva cogniției sociale*, în Revista de psihologie, serie nouă, tomul 55, nr. 3-4 (iulie-decembrie), Editura Academiei.
Tudose, Cerasela, 2005. *Gen și personalitate*, Editura Tritonic.
Turliuc, Maria Nicoleta (coordonator), 2014. *Gen și diferențe de gen în studii empirice*, Editura Institutul European.
Zanne, Iuliu, 1895. *Proverbele românilor*, vol. II, Editura Librăriei Socec, Bucureşti.

BDD-A26571 © 2016 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 00:55:06 UTC)